

Quicksan

In het kader van de Wet natuurbescherming
en de Omgevingsverordening Zuid-Holland

Plangebied: Scharloo 19, Brielle

Opsteller(s): B. J. J. Smeets

ecoresult
ecologisch advies en onderzoek

Quickscan

In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening Zuid-Holland.

Colofon	
Plangebied	Scharloo 19, Brielle
Opsteller(s)	B. J. J. Smeets
Datum	23-5-2022
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20220516v01
Aantal pagina's	32
Opdrachtgever	2P Investments B.V.
Contactpersoon	M. Pelgrim, Studio Schaefer
Kwaliteitscontrole	F. van der Lans
Projectleider	F. van der Lans
Wijze van citeren	Smeets, B. J. J., 2022. Quickscan. In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening Zuid- Holland. Plangebied: Scharloo 19, Brielle. Kenmerk: ER20211207v01. Ecoresult B.V., Alblasserdam
Ecoresult B.V. Edisonweg 10- unit 320 2952 AD Alblasserdam 078 75 184 12 info@ecoresult.nl www.ecoresult.nl	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Onderzoeksmethodiek	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Omschrijving plangebied	7
2.1	Algemeen	7
2.2	Beschrijving	7
2.3	Geplande ingrepen	8
2.3.1	Omschrijving werkzaamheden	8
2.3.2	Methode uitvoering: materieel en werkwijze	8
2.3.3	Werkplanning, werktijden en realisatieperiode	8
2.3.4	(Ontwerp)tekening	9
3	Onderzoeksresultaten beschermde gebieden	10
3.1	Wet natuurbescherming	10
3.1.1	Natura 2000	10
3.2	Omgevingsverordening Zuid-Holland	11
3.2.1	Natuurnetwerk Nederland	11
3.2.2	Belangrijk weidevogelgebied	11
3.2.3	Strategische reservering natuur	11
4	Beschermde houtopstanden	13
4.1	Wet natuurbescherming	13
5	Onderzoeksresultaten beschermde soorten	14
5.1	Soorten Vogelrichtlijn	14
5.1.1	Bronnenonderzoek	14
5.1.2	Verkennd veldonderzoek	14
5.1.3	Effectbeoordeling en toetsing	15
5.2	Soorten Habitatrichtlijn	17
5.2.1	Bronnenonderzoek	17
5.2.2	Verkennd veldonderzoek	17
5.2.3	Effectbeoordeling en toetsing	18
5.3	Nationaal beschermde soorten	19
5.3.1	Bronnenonderzoek	19
5.3.2	Verkennd veldonderzoek	19
5.3.3	Effectbeoordeling en toetsing	20
5.4	Invasieve exoten	20
6	Vervolgstappen	21
6.1	Algemeen	21
6.2	Beschermde gebieden	21

6.3	Beschermde soorten	21
6.4	Onderzoeksperioden	24
6.5	Ontheffing	24
7	Conclusies	25
8	Geraadpleegde bronnen	26
8.1	Internet	26
Bijlage 1 - Foto-impressie plangebied		27
BIJLAGE 2 - Toelichting onderzoekskader		29
	Wet natuurbescherming	29
	Bescherming van gebieden	29
	Bescherming van soorten	30
	Bescherming van houtopstanden	31
	Omgevingsverordening Zuid-Holland	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van 2P Investments B.V. heeft Ecoresult B.V. een quickscan uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Scharloo 19, Brielle. De aanleiding voor dit verzoek is de voorgenomen herinrichting en nieuwbouw binnen het plangebied (zie verder hoofdstuk 2.3). Deze voorgenomen ontwikkelingen kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze quickscan zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden. Mochten de voorgenomen ontwikkelingen wijzigen dient voorliggend ecologisch onderzoek te worden geactualiseerd. De resultaten in voorliggende quickscan zijn drie jaar geldig.

1.2 Doel

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot:

- overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb);
- een (significant) negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb);
- overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige houtopstanden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb);
- een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Of negatief effect op anderzijds beschermde natuurgebieden op provinciaal niveau (o.a. bijzondere provinciale natuurgebieden, bijzondere provinciale landschappen, belangrijke weidevogelgebieden en strategische reservering natuur). In het kader van de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

1.3 Onderzoeksmethodiek

De quickscan komt tot stand door middel van een verkennend veldonderzoek en bureaustudie.

- Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 20 April 2022 door B. J. J. Smeets, ecologisch deskundige¹ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied alsmede een zone rondom het plangebied is – daar waar nodig met hulp van een verrekijker en een zaklamp – onderzocht.
- Ten behoeve van de bureaustudie is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd om een indruk te krijgen van de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied tot een afstand van 5 kilometer tot het plangebied. De tabellen in hoofdstuk 6 zijn gebaseerd op waarnemingen uit de NDFF-database van de afgelopen 5 jaar in het weergegeven grid (zie Figuur 1). Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

¹ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernehmen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

Voor het onderzoek naar beschermde natuurgebieden en houtopstanden is gebruik gemaakt van de online viewers die de provincie ter beschikking heeft gesteld. Hierdoor zal in deze quickscan altijd een actueel beeld worden weergegeven van gebiedsgrenzen, doelstelling etc.

*Figuur 1: Grid waarbinnen NDFF-waarnemingen zijn gezocht. De rode cirkel geeft het plangebied weer.
Bron: NDFF.*

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage wordt allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden per beschermingsregime de voor het plangebied relevante beschermde gebieden en beschermde soorten en houtopstanden beschreven en beoordeeld. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samengevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk nader onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding en een fotobijlage van het oriënterend veldbezoek en een beschrijving van het toetsingskader van de verschillende delen van deze quickscan.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Algemeen

Het plangebied voor deze quickscan omvat de opstallen aan de Scharloo 19 te Brielle, provincie Zuid-Holland (Figuur 2).

Figuur 2: Ligging van plangebied Scharloo 19, Brielle (Rode omlijning) en het onderzochte gebied (blauwe lijnen) voor deze quickscan. Voor regionale ligging van het plangebied, zie kaartinzet rechtsboven (Bron: OpenTopo)

2.2 Beschrijving

Het plangebied bestaat uit een aannemersgebouw met op het achtererf een vervallen schuur:

Aannemersgebouw

- Het gebouw stamt uit 1960 en ligt direct aan de straat. Aan de zijkant is een vehard pad dat naar het achterliggende erf leidt
- Het achterliggende erf was volgebouwd met loodsen en schuren. Deze zijn inmiddels grotendeels verdwenen, er staan allen nog houten geraamtes.
- De bebouwing in het plangebied is opgetrokken uit baksteen. Er is geen spouwmuur aanwezig. In de buitenschil zijn geen openingen of kieren aanwezig.
- In de buitenschil zijn grote ramen aanwezig. De kozijnen en lekdorpels sluiten goed aan en er zijn geen openingen aanwezig.
- Aan de dakranden bevinden zich geen dakgoten.
- Het platte dak is afgewerkt met een houten betimmering die niet overal nauw aansluit met de muren, Er zijn aan de onderzijde kieren aanwezig.

Schuur op achtererf

- Deze is grotendeels verdwenen, er staan nog houten geraamtes en er ligt een stapel hout/oude dakdelen. Het lijkt alsof het dak eerder verwijderd is.

Rest van het plangebied:

- Het plangebied grenst aan de achterzijde aan de vestingswerken van Brielle, er staan vlier- en meidoornstruiken tegen het hekwerk aan.
- Op de grondwal staan grote abelen zonder holtes. En aan de overzijde van de grondwal ligt een brede gracht.
- Open water (watergangen, poelen etc.) en vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) zijn in het plangebied afwezig.
- Straatverlichting is aanwezig aan de straatzijde van het plangebied door middel van lantaarnpalen. Verder bestaat verlichting uit plaatselijk gevelverlichting.

2.3 Geplande ingrepen

2.3.1 Omschrijving werkzaamheden

Het plangebied zal opnieuw herontwikkeld worden. Dit houdt in ieder geval in:

- De uitbreiding van het bestaande aannemersgebouw met een extra bouwlaag.
- Het verder slopen van de opstallen achter het aannemersgebouw.
- Het bouwrijp maken van het plangebied.
- De bouw van een nieuwe woning.

2.3.2 Methode uitvoering: materieel en werkwijze

Per fase start de bouw nadat het (deel)plangebied bouwrijp is gemaakt. Bij het bouwrijp maken (slopen opstallen, waar nodig verwijderen van bomen, heggen en struiken, grondwerkzaamheden, aanleg bouwwegen). De bouwwerkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit:

- heien paalfundering;
- bouwen / monteren casco (wanden, vloeren, gevels, dak); gebruik bouwsteigers, mobiele kranen e.d.;
- installaties en afbouw;
- herinrichten openbaar gebied, waaronder straten, fiets- en voetgangersvoorzieningen, parkeerplaatsen, openbaar groen, hagen als afscheiding van privé tuinen met het openbaar gebied; werkzaamheden worden met het nodige (zwaar) materieel uitgevoerd;
- tijdens de werktijden is de bouwplaats voor zonsopgang en na zonsondergang verlicht met bouwlampen; buiten de werktijden is de bouwplaats na zonsondergang tot voor zonsopgang in het kader van veiligheid spaarzaam verlicht.

2.3.3 Werkplanning, werktijden en realisatieperiode

Een gedetailleerde planning is nog niet beschikbaar. Het voornemen is de werkzaamheden in 2023 te starten. Een doorlooptijd van de werkzaamheden is nog niet bekend. De planning is deels afhankelijk van de conclusies uit voorliggende rapportage.

2.3.4 (Ontwerp)tekening

De ontwerp-tekening van dit project is te vinden in Figuur 3.

Figuur 3: Ontwerptekening van de nieuwe inrichting van het plangebied Scharloo 19, Brielle. Bron: opdrachtgever

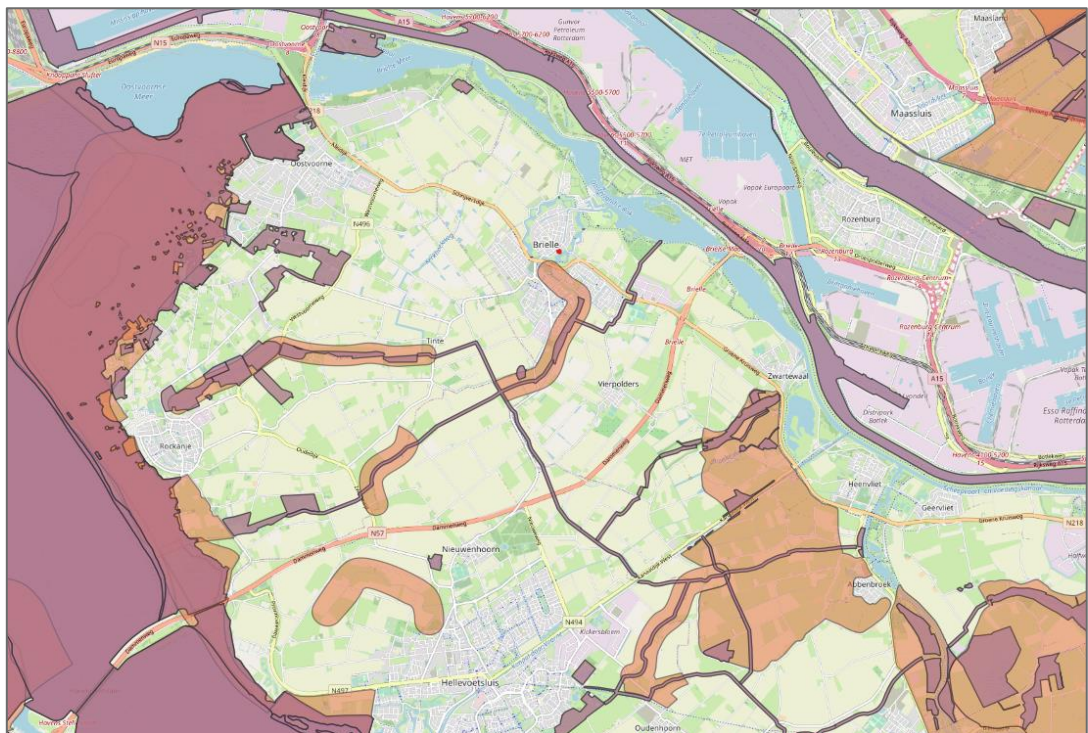
3.2 Omgevingsverordening Zuid-Holland

3.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is niet gelegen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN), zie Figuur 5. Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Spui aan de zuidzijde van de bebouwde kom van Brielle. Deze locatie ligt op meer dan circa 750 meter ten zuiden van het plangebied².

In de provincie Zuid-Holland is een toetsing van externe werking niet noodzakelijk. Nader (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. De Omgevingsverordening Zuid-Holland wordt niet overtreden.

Figuur 5: Ligging plangebied Scharloo 19, Brielle (rode stip) ten opzichte van in de omgeving aanwezige delen van

het Natuurnetwerk Nederland, Strategische reservering natuur en belangrijk weidevogelgebied. Bron: <https://pzh.maps.arcgis.com>

3.2.2 Belangrijk weidevogelgebied

Het plangebied is niet gelegen in een Belangrijk weidevogelgebied. De Dijkpolder en Aalkeetpolder ten noorden van Maassluis, op een afstand van ca. 7 km ten noordoosten van het plangebied, zijn bestemd als 'Belangrijk weidevogelgebied'. In de provincie Zuid-Holland is een toetsing van externe werking niet noodzakelijk. Nader (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. De Omgevingsverordening Zuid-Holland wordt niet overtreden.

3.2.3 Strategische reservering natuur

Dichtstbijzijnde gebieden die aangewezen zijn voor Strategische reservering natuur betreft de omgeving van het Spui, op een afstand van meer dan 400 m ten zuidoosten van het plangebied. In de

² <https://pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992>

provincie Zuid-Holland is een toetsing van externe werking niet noodzakelijk. Nader (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. De Omgevingsverordening Zuid-Holland wordt niet overtreden.

4 Beschermd houtopstanden

4.1 Wet natuurbescherming

Er worden voor deze ontwikkeling geen bomen gekapt. Het onderdeel Houtopstanden van de Wet Natuurbescherming wordt daarom voor deze ontwikkeling niet overtreden.

5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten

5.1 Soorten Vogelrichtlijn

5.1.1 Bronnenonderzoek

5.1.1.1 Nationale Databank Flora en Fauna

Tabel 1: Waargenomen vogels met jaarrond beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen in de afgelopen 5 jaar binnen een afstand van 5 km van het plangebied Scharloo 19, Brielle. Bron: NDFF-uitvoerportaal, geraadpleegd op 04-05-2022

Soort	Beschermingscategorie
Boomvalk	Categorie 4
Buizerd	Categorie 4
Gierzwaluw	Categorie 2
Grote gele kwikstaart	Categorie 3
Havik	Categorie 4
Huismus	Categorie 2
Kerkuil	Categorie 3
Ooievaar	Categorie 3
Ransuil	Categorie 4
Roek	Categorie 2
Slechtvalk	Categorie 3
Sperwer	Categorie 4
Wespendief	Categorie 4
Zwarte wouw	Categorie 4
Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. Categorie 3: Nesten van vogels (niet-koloniebroeders), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.	

5.1.2 Verkennend veldonderzoek

5.1.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is niet geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. Voor zowel huismus als gierzwaluw zijn er geen mogelijkheden in de bebouwing om vaste rust en verblijfplaatsen te herbergen. Er is geen pannendak en de opening aan de onderzijde van de betimmering bij de dakrand is te smal voor gierzwaluwen. In de omliggende woningen met dakpannen daken zijn geschikte nestgelegenheden voor deze soorten.

Potentieel essentieel functioneel leefgebied voor huismus is afwezig binnen en grenzend aan het plangebied. Er zijn tijdens het veldbezoek weliswaar huismussen waargenomen in de omgeving van het plangebied, maar deze hadden geen binding met het plangebied. In de omgeving zijn veel tuinen en groenstruwelen aanwezig waar huismussen kunnen foerageren en andere essentiële functionaliteiten kunnen vinden.

Voor uilensoorten zoals kerkuil en steenuil herbergt het plangebied geen geschikte broedplaatsen (geen steenuil- en kerkuilnestkasten aanwezig, sterk urbane omgeving). Voor oehoe en ooievaar zijn geen geschikte plekken in het plangebied aanwezig. Nestkasten, nestpalen en ooievaarsnesten zijn afwezig binnen het plangebied. Voor slechtvalk is het plangebied ongeschikt. De bebouwing is voor deze soort te laag en er bevinden zich in het plangebied geen nestkasten gericht op deze soort. Grote gele kwikstaart wordt niet verwacht binnen het plangebied wegens het ontbreken van snelstromende watergangen. Nestplaatsen bevinden zich vaak onder bruggetjes of duikers nabij dit habitat.

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen grote bomen, of bosschages aanwezig. Daarnaast bevindt het plangebied zich in bebouwd gebied. Tijdens het verkennend veldonderzoek zijn in de bomen direct rondom het plangebied geen nesten waargenomen die kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats van vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Mede op basis hiervan kan aanwezigheid van soorten als ransuil, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en roek worden uitgesloten.

5.1.2.2 Niet jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is niet geschikt voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten, zoals de spreeuw en eventueel boomkruiper, koolmees en pimpelmees. Er zijn geen geschikte invliegmogelijkheden onder de daken. Mogelijk foerageren deze soorten in het plangebied. Er zijn geen nestkasten aan de gevels en schuren voor deze soorten (zogenaamde Categorie 5-soorten) aangetroffen. De directe omgeving van het plangebied is geschikt voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten in bomen, zoals ekster.

5.1.2.3 Algemene broedvogels

De directe omgeving van het plangebied is geschikt als voortplantingsplaats voor andere algemene broedvogels, zoals kauw, houtduif, Turkse tortel en merel. Er is geen nestindicatief gedrag waargenomen binnen en rond het plangebied tijdens het veldbezoek. Algemene vogels kunnen ook tot broeden komen in bijvoorbeeld de hagen en bomen achter het plangebied.

5.1.3 Effectbeoordeling en toetsing

5.1.3.1 Jaarrond beschermde nesten

Potentieel geschikte voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van soorten met jaarrond beschermde nesten in bebouwing zijn in het plangebied niet aanwezig. Gierzwaluw en huismus kunnen niet in de daken tot broeden komen. Er zijn geen groenstructuren binnen het plangebied. Er is dan ook geen sprake van een essentieel onderdeel van het functioneel leefgebied van huismus. Het plangebied is ook voor overige soorten met jaarrond beschermde nesten ongeschikt. Negatieve effecten zijn op voorhand uit te sluiten, de voorgenomen werkzaamheden in het

plangebied kunnen geen permanente schadelijke effecten hebben op eventueel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen. Verbodsbepalingen Art. 3.1 lid 2 (zie Tabel 1) van de Wnb kunnen worden niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk (zie Hoofdstuk 6).

5.1.3.2 Niet jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is niet geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen vogels met niet-jaarrond beschermde nesten. Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (Categorie 5) zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan en die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen ecologische omstandigheden waardoor Categorie 5 soorten in het plangebied jaarrond beschermd dienen te zijn. Het betreft een lokaal en regionaal algemene vogelsoorten. In de directe omgeving zijn voldoende geschikte structuren die als alternatief gebruikt kunnen worden. Schadelijke effecten op Categorie 5 soorten vogels door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord), zie Hoofdstuk 6.

5.1.3.3 Algemene vogels

De directe omgeving van het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn onder andere te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord), zie Hoofdstuk 6.

5.2 Soorten Habitatrichtlijn

5.2.1 Bronnenonderzoek

5.2.1.1 Nationale Databank Flora en Fauna

Tabel 2: Waargenomen Habitatrichtlijnsoorten in de afgelopen 5 jaar binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Scharloo 19, Brielle. Bron: NDFF-uitvoerportaal, geraadpleegd 04-05-2022

Soort	Soortgroep
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren - Vleermuizen
Laatvlieger	Zoogdieren - Vleermuizen
Rosse vleermuis	Zoogdieren - Vleermuizen
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren - Vleermuizen
Laatvlieger	Zoogdieren - Vleermuizen
Watervleermuis	Zoogdieren - Vleermuizen
Bever	Zoogdieren - Overig
Groenknolorchis	Vaatplanten
Noordzeehouting	Vissen
Rugstreepad	Amfibieën

5.2.2 Verkennend veldonderzoek

5.2.2.1 Vleermuizen

De bebouwing binnen het plangebied biedt potentie voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. De bebouwing in het plangebied bevat meerdere gaten en kieren zoals tussen gevels en dakbetimmering welke toegang geven tot de ruimte onder de betimmering waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Voor zover kon worden vastgesteld zijn de houten schuren binnen het plangebied ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van vleermuizen. De verwachte soorten zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het plangebied kan voor deze soorten potentieel een functie hebben als kraam-, zomer-, paar en winterverblijfplaatsen (zie Tabel 4). Het laatste verblijftype (winterverblijfplaats) geldt voor enkele solitaire dieren. Massawinterverblijfplaatsen zijn in het plangebied uitgesloten door beperkte omvang, geringe hoogte en laag temperatuur regulerend vermogen van de bebouwing. Tweekleurige vleermuis wordt op basis van verspreidingsgegevens en zijn zeldzame karakter redelijkerwijs niet verwacht in het plangebied. De soort wordt in Nederland voornamelijk in het late najaar (oktober-december), dat is het paar- en overwinteringsseizoen, aangetroffen. Deze soort lijkt een voorkeur te hebben voor hoogbouw als paarverblijfplaats. Dergelijke bebouwing is in het plangebied niet aanwezig.

De bebouwing rondom het plangebied is eveneens potentieel geschikt voor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in ruimtes onder dakpannen daken en open stootvoegen die toegang bieden tot de luchtpouw.

De bomen achter het plangebied en in de naastgelegen achtertuinen zijn ongeschikt voor boombewonende vleermuizen zoals ruige dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis. De bomen zijn te klein en/of bevatten geen holten of scheuren welke door deze soorten gebruikt kunnen worden als vaste rust- en verblijfplaats.

Tabel 3: De vleermuissoorten en bijbehorende ecologische functies die verwacht worden binnen het plangebied Scharloo 19, Brielle.

Soort	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Massawinter-verblijfplaats	Essentieel foerageergebied	Essentiële vliegroute
Gewone dwergvleermuis							
Laatvlieger							
Ruige dwergvleermuis							

Er zijn binnen het plangebied geen structuren (lijnvormige elementen, bijvoorbeeld een bomenrij) aanwezig die onderdeel kunnen zijn van een (essentiële) vliegroute³. In de omgeving zijn dit soort structuren wel aanwezig in de vorm van bomenrijen die grotere groenstructuren (bijvoorbeeld parken) aan elkaar verbinden. Wat betreft foerageergebied zijn er enkele groenstructuren aanwezig achter het plangebied waar vleermuizen kunnen foerageren.

5.2.2.2 Overige soorten

De aanwezigheid van bever en noordzeehouting kan op voorhand worden uitgesloten door de afwezigheid van open water binnen het plangebied.

Voor groenknolorchis ontbreekt biotoop in de vorm van vochtige duinvalleiene. Rugstreeppad wordt niet verwacht door het ontbreken van poelen of ander water in het plangebied en het ontbreken van zandige grond.

5.2.3 Effectbeoordeling en toetsing

Aanwezigheid van vleermuizen in gebouwen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis,) is binnen het plangebied niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen verblijfplaatsen hebben in het dak van het pand. De werkzaamheden (opbouw extra verdieping) kunnen invloed hebben op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Potentie tot essentieel functioneel leefgebied is enkel in de omgeving van het plangebied aanwezig. De verbodsbepalingen Art 3.5 lid 2 en 4 (zie Tabel 1) van de Wnb worden

³ Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute te veel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt). Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk (zie Hoofdstuk 6).

Het plangebied is voor overige soorten welke beschermd zijn onder de habitatrichtlijn ongeschikt. Negatieve effecten zijn op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

5.3 Nationaal beschermde soorten

5.3.1 Bronnenonderzoek

5.3.1.1 Nationale Databank Flora en Fauna

Tabel 4: Waargenomen Nationaal beschermde soorten (Andere soorten § 3.3 Wnb) in de afgelopen 5 jaar binnen een afstand van 5 km van het plangebied Scharloo 19, Brielle. Bron: NDFF-uitvoerportaal, geraadpleegd 04-05-2022

492

Soort	Soortgroep	Provinciale vrijstelling	Soort	Soortgroep	Provinciale vrijstelling
Bosmuis	Zoogdieren	Ja	Veldmuis	Zoogdieren	Ja
Bunzing	Zoogdieren	Ja	Vos	Zoogdieren	Ja
Bokkenorchis	Vaatplanten	Nee	Gewone zeehond	Zoogdieren	Nee
Glad biggenkruid	Vaatplanten	Nee	Steenmarter	Zoogdieren	Nee
Dwergmuis	Zoogdieren	Ja	Wezel	Zoogdieren	Ja
Eekhoorn	Zoogdieren	Nee	Woelrat	Zoogdieren	Ja
Egel	Zoogdieren	Ja	Bastaardkikker	Amfibieën	Ja
Haas	Zoogdieren	Ja	Bruine kikker	Amfibieën	Ja
Huisspitsmuis	Zoogdieren	Ja	Gewone pad	Amfibieën	Ja
Konijn	Zoogdieren	Ja	Kleine watersalamander	Amfibieën	Ja
Rosse woelmuis	Zoogdieren	Ja	Meerkikker	Amfibieën	Ja

5.3.2 Verkennend veldonderzoek

5.3.2.1 Zoogdieren

Het plangebied en de directe omgeving zijn potentieel geschikt voor algemene soorten waarvoor in Zuid-Holland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de egel en verschillende soorten (spits-) muizen.

Er zijn geen konijnenholen, takkenhopen of andere locaties aangetroffen waar steenmarter, bunzing/of wezel een verblijfplaats kan hebben. Bomen met holten en grote boomnesten zijn afwezig, waardoor aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van boommarter en eekhoorn is uitgesloten. Open water is in het plangebied afwezig. Daardoor is het plangebied ongeschikt voor zeezoogdieren als gewone zeehond en grijze zeehond. Het plangebied is door het ontbreken van grotere openingen in de gevels ongeschikt voor steenmarter. Ook zijn van deze soort tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen.

5.3.2.2 Amfibieën en reptielen

Het plangebied is enkel geschikt als terrestrisch habitat voor Nationaal beschermde soorten amfibieën waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt, zoals gewone pad en bruine kikker. Overige beschermde, en niet vrijgestelde amfibieën (alpenwatersalamander of vinpootsalamander) zijn uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt habitat. Open water wat als voortplantingswater kan dienen is in het plangebied niet aanwezig. Ook is er geen vergraafbare bodem die zou kunnen dienen als overwinteringsplaats.

5.3.2.3 Vaatplanten

Het plangebied is ongeschikt voor plantensoorten uit het duingebied zoals bokkenorchis en glad biggenkruid, aangezien het een woning met verrijkte tuin betreft en geen schraal duingrasland.

5.3.3 Effectbeoordeling en toetsing

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt, zoals algemene (spits)muizen, egel, gewone pad en bruine kikker. Negatieve effecten op deze soorten zijn niet op voorhand uit te sluiten, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoals gewone pad, bruine kikker, egel en muizen zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden, of daar direct aan voorafgaand.

Voor overige vrijgestelde en niet-vrijgestelde Nationaal beschermde soorten is het plangebied ongeschikt. Negatieve effecten zijn op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

5.4 Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten vastgesteld in het plangebied. Uitheemse duizendknopen, reuzenberenklauw en/of andere invasieve exoten zijn niet aanwezig.

6 Vervolgstappen

6.1 Algemeen

In voorliggend hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de op basis van de effectbeoordelingen de benodigde nader onderzoeken en mogelijk verdere vervolgstappen.

6.2 Beschermde gebieden

In Tabel 5 is een overzicht te vinden of en indien van toepassing welke vervolgstappen er genomen dienen te worden met betrekking tot beschermde gebieden. Er is aanvullend onderzoek nodig naar mogelijke bijdragen van stikstofdepositie als gevolg van de gebruiksfase in de vorm van een AERIUS-berekening.

Initiatiefnemers zijn als gevolg van de partiële vrijstelling verplicht om stikstofemissies te beperken bij de werkzaamheden. In dit geval dient het bevoegd gezag voor de start van de werkzaamheden door de initiatiefnemer geïnformeerd te worden over de concrete invulling van deze verplichting. Ecoresult B.V. kan u adviseren over concrete maatregelen om invulling te geven aan deze verplichting.

Tabel 5: Tabel met verwachte effecten van de ontwikkeling op beschermde gebieden en de te nemen vervolgstappen.

Type	Afstand tot plangebied	Negatief effect	Nader onderzoek	Mitigerende maatregelen	Ontheffing
Natura 2000	6,8	Mogelijk	Ja, AERIUS-berekening	Nader te bepalen	Nader te bepalen
Natuurnetwerk Nederland	750m	Nee	Nee	Nee	Nee
Weidevogelleefgebied	7km	Nee	Nee	Nee	Nee
Strategische Reservering Natuur	400m	Nee	Nee	Nee	Nee
Beschermde houtopstanden	N.V.T.	Nee	Nee	Nee	Nee

6.3 Beschermde soorten

In Tabel 6 is een overzicht te vinden of en indien van toepassing welke vervolgstappen er genomen dienen te worden met betrekking tot beschermde soorten. Voor voorliggend plan is er nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van vleermuizen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis).

Tabel 6: Mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied, de verwachte functies en te nemen vervolgstappen.

Beschermingsregime	Soortgroep	Soort	Geschikt / aanwezig	Functie	Negatief effect*	Nader onderzoek****	Ontheffing nodig	(Mitigerende) maatregelen (aantal)
Vogelrichtlijn	Vogels met jaarrond beschermde nesten	Overige soorten jaarrond beschermd nest	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
	Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (Categorie-5)	Diverse	Ja	Vaste rust- en verblijfplaats	Mogelijk	Nee	Nee	Ja, Algemene bescherming vogels**
	Algemene vogels	Diverse	Ja	Vaste rust- en verblijfplaats	Mogelijk	Nee	Nee	Ja, Algemene bescherming vogels**
Habitatrichtlijn	Vleermuizen (gebouwbewonend)	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, laatvlieger	Ja	Zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats en klein winterverblijfplaats	Mogelijk	Ja, in de periode 15 mei tot 15 juli door middel van 3 bezoeken en tussen 15 augustus en 15 september middels 2 bezoeken. De tussenliggende tijd tussen de veldonderzoeken is minimaal 20 dagen.	Mogelijk	Mogelijk
Nationaal beschermd	Vrijgesteld	Diverse	Ja	Vaste rust- en verblijfplaats, Essentieel leefgebied	Mogelijk	Nee	Nee	Ja, Zorgplicht***
Invasieve exoten			Nee					

*Een negatief effect is bepaald op basis van de aanwezige potenties en de getoetste maatregelen uit paragraaf 3.3.

** Algemene bescherming vogels: Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met broedvogels. Schadelijke effecten op in gebruik zijnde nesten van vogels zijn te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 1 maart – 15 augustus). Werken binnen het broedseizoen is enkel mogelijk indien er geen in gebruik zijnde nesten worden verstoord. Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt is voorafgaand aan de werkzaamheden een controle door een deskundig ecooloog noodzakelijk. Bij aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten dienen in samenspraak met een deskundig ecooloog de mogelijkheden bekeken te worden. Eventuele verwijdering van beplanting vindt plaats buiten de broedperiode van de aanwezige soorten (die globaal loopt van 1 maart tot 15 augustus).

*** Zorgplicht algemeen: De zorgplicht dient altijd in acht genomen te worden. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Concreet betekent dit dat wanneer wordt vermoed dat door handelingen of nalaten geen nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen mogen worden veroorzaakt. Verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten (voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevraagd) en alle maatregelen te nemen die die negatieve gevolgen kunnen voorkomen, beperken of ongedaan te maken. In de praktijk zal dus wanneer men in het werkterrein een egel of gewone pad aantreft, deze buiten het werkterrein geplaatst dient te worden of de kans moet krijgen om op eigen kracht het werkterrein te verlaten.

****De aanpak voor het nader veldonderzoek is conform de eisen die het bevoegd gezag hieraan stelt (Kennisdocumenten en Vleermuisprotocol 2021).

6.4 Onderzoeksp perioden

In Tabel 7 in een overzicht te vinden van de perioden waarin aanvullend onderzoek mag plaats vinden. Ook zijn het aantal veldbezoeken aangegeven (in de praktijk kunnen veldbezoeken van verschillende soorten mogelijk gecombineerd worden).

Tabel 7: De onderzoeksp perioden voor het benodigde nader onderzoek. De cijfers in de tabel geven het aantal benodigde bezoeken weer. Samengesteld op basis van het Vleermuisprotocol 2021 en de kennisdocumenten.

Soort	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
AERIUS Berekening												
Voortoets												
Nee-Tenzijtoets												
Gewone dwergvleermuis						2		2				
Laatvlieger						3		2				
Ruige dwergvleermuis						2		2				
Berekening												
Nestplaats/Essentieel leefgebied												
Winterverblijfplaats												
Zomerverblijfplaats												
Zomer-/Kraamverblijfplaats												
Paarverblijfplaats/Zwermplaats												

6.5 Ontheffing

Een ontheffing Wet Natuurbescherming is noodzakelijk in de volgende gevallen

- Indien er een bijdrage in stikstofdepositie wordt vastgesteld
- Wanneer er vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel functioneel leefgebied aanwezig van gewone dwergvleermuis en of ruige dwergvleermuis zijn en deze functies door de werkzaamheden niet kunnen worden ontzien.

De initiatiefnemer dient in het bezit te zijn van een ontheffing Wet Natuurbescherming voordat met versturende werkzaamheden kan worden gestart. Ook dienen dan mitigerende maatregelen te worden getroffen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het plaatsen van tijdelijke voorzieningen.

De doorlooptijd van de ontheffingsaanvraag is maximaal 20 weken (maar hier wordt in de praktijk vaak van afgeweken). Een ontheffingsaanvraag wordt op hoofdlijn getoetst aan de volgende criteria:

- Afwezigheid van reële alternatieven (planning, werkwijze, locatie).
- Wettelijk belang van de werkzaamheden (verschilt per beschermingscategorie).
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort. Dit is onder andere afhankelijk van de ruimtelijke spreiding van de soort in de directe omgeving. Dit kan worden voorkomen door het treffen van voldoende mitigerende/compenserende maatregelen.

7 Conclusies

In opdracht van 2P Investments B.V. heeft Ecoresult B.V. een quickscan uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Scharloo 19, Brielle. De aanleiding voor dit verzoek zijn de voorgenomen herinrichting binnen het plangebied. Deze voorgenomen ontwikkelingen kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden.

Uit voorliggende quickscan is gebleken dat:

- Een bijdrage van stikstofdepositie als gevolg van de gebruiksfase van dit project niet op voorhand is uit te sluiten.
- Negatieve effecten op de volgende beschermde soorten en functies niet op voorhand zijn uit te sluiten
 - Vleermuizen (Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis): Vaste rust- en verblijfplaatsen (zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats en winterverblijfplaats).

Aanvullend onderzoek (zie hoofdstuk 7) is noodzakelijk om vast te stellen of deze potentiële natuurwaarden aanwezig zijn binnen het plangebied, en om te bepalen of de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben. Is dit het geval, dan dient mogelijk een ontheffing Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd, en dienen er mitigerende maatregelen te worden getroffen.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Internet

Beschermde gebieden & soorten

- <https://pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992>
- <https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=nl>

Kadastrale Kaarten

- <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.html>

Kennisdocumenten soorten

- <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Nationale Databank Flora en Fauna

- <https://ndff-ecogrid.nl/>

Natuurwetgeving

- www.rvo.nl
- <https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/aanvraag-wet-natuurbescherming.html>

PDOK – Publieke Dienstverlening op de Kaart

- <http://pdokviewer.pdok.nl>

Vleermuisprotocol 2021

- <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/downloads/category/20?download=812>

Bijlage 1 - Foto-impressie plangebied

Plangebied Scharloo 19, Brielle, voorzijde pand

Plangebied Scharloo 19, Brielle, detail dakrand

Plangebied Scharloo 19, Brielle, achterzijde pand

Plangebied Scharloo 19, Brielle, achterzijde pand voormalige loodsen en schuren.

BIJLAGE 2 - Toelichting onderzoekskader

Wet natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van beschermde natuurgebieden (Natura 2000) en regelt de soortbescherming. De provincies zijn voor de Wet Natuurbescherming het bevoegd gezag en regelen tevens de vergunning en ontheffingen. De bescherming van de Wet Natuurbescherming is grofweg op te delen in 3 categorieën.

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op de Natura 2000-gebieden. De verschillende Natura 2000 gebieden zijn deels aangewezen voor specifieke Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en/of habitattypen. Invloeden (ook van buiten het Natura 2000 gebied) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Daarnaast mag de oppervlakte van het Natura 2000 gebied niet worden aangetast.

Toetsing stikstofemissies Natura 2000

Sinds 1 juli 2021 geldt een partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor de gevolgen van stikstofdepositie door bij AMvB aangewezen activiteiten van de bouwsector. De vrijstelling geldt alleen voor tijdelijke stikstofemissies die tijdens de bouw- en aanlegfase veroorzaakt worden. De vrijstelling geldt niet voor structurele stikstofemissies als gevolg van een (veranderende) gebruiksfase of voor het delven van grondstoffen en de productie van bouwmaterialen. De vrijstelling omvat grofweg alle werkzaamheden die te maken hebben met sloopwerkzaamheden, werkzaamheden in het kader van bouwrijp maken, nieuwbouwwerkzaamheden en bijbehorende activiteiten en verkeersbewegingen. Tevens omvat de partiële vrijstelling onder andere ook werkzaamheden zoals baggerwerkzaamheden, aanleg van energievoorzieningen (zoals zonneparken) en de aanleg- en vervanging van wegen.

Stikstofemissies als gevolg van de gebruiksfase zoals bewoning, gebruik van een utiliteitsgebouw of verkeer aantrekkende werking dienen wel getoetst te worden aan de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen, al dan niet door middel van een AERIUS-berekening.

De partiële vrijstelling komt mede tot stand door de verwachte emissiebeperkingen die gerealiseerd worden door bestaand beleid. De emissiebeperkingen komen mede tot stand door veranderingen in de werkwijzen en door verplichtingen als gevolg van nieuwe maatregelen. Deze maatregelen omvatten onder andere:

- Het treffen van adequate maatregelen in de bouwregelgeving tot het beperken van emissies,
- Het inzetten op emissiearme aanbestedingen door rijksdiensten,
- Het stimuleren van de aanschaf van emissievrij materiaal en van ombouw naar emissievrij of emissiearm materieel,
- Het bevorderen van kennisontwikkeling en innovatie voor meer emissiearme bouw.

Initiatiefnemers zijn als gevolg van de partiële vrijstelling verplicht om stikstofemissies te beperken bij de werkzaamheden. De genoemde verplichting gaat gelden voor werkzaamheden die op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving reeds vergunning- of meldingsplichtig zijn. In dit geval dient het bevoegd gezag voor de start van de werkzaamheden door de initiatiefnemer geïnformeerd te worden over de concrete invulling van deze verplichting. Men kan hierbij denken aan:

- Emissievrij/emissiearme mobiele werktuigen,
- Meer gebruik van prefab bouw materiaal (zoals off-site productie),

- Emissievrij materiaal,
- Emissiearme bouwconcepten en bouwlogistiek,
- Efficiëntere bouwprocessen en bouwlogistiek.

Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”).

Voor de soorten binnen dit beschermingsregime geldt een onderzoeksplicht, en bij negatieve effecten een ontheffingsplicht. De provincies kunnen aangeven of zij soorten uit deze lijst willen vrijstellen van ontheffingsplicht. Naar deze soorten is nader onderzoek of een ontheffing niet nodig, wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁴.

Tabel 8: De verbodsbepalingen behorende bij de verschillende beschermingsregimes zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

⁴ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze voorwaarden zijn tevens van kracht als het slechts een deel van de houtopstand groter dan 10 are of 20 bomen in een rij betreft. Het onderdeel beschermde houtopstanden heeft geen betrekking op:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen;
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Omgevingsverordening Zuid-Holland

In de provinciale Omgevingsverordening is vastgelegd welke gebieden vanuit Nederlandse wetgeving worden beschermd. Onderdeel van de beschermde gebieden in de Omgevingsverordening is het NatuurNetwerk Nederland (NNN). Het Natuurnetwerk Nederland betreft een netwerk aan gebieden en verbindingzones die tezamen één geheel vormen en de Nederlandse natuurgebieden verbinden. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Omgevingsverordening Zuid-Holland zijn verwerkt.

Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe wat inhoudt dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNN niet zijn toegestaan tenzij deze geen schadelijke effecten op de aanwezige (natuur)waarden hebben. Deze waarden zijn vastgelegd als de “wezenlijke kenmerken en waarden” van het NNN. Elke provincie heeft zelf de regie over de invulling van deze kenmerken en waarden. In tegenstelling tot Natura 2000 is toetsing van externe effecten op de aanwezige kenmerken en waarden in de provincie Zuid-Holland niet van toepassing. Provincies zijn vrij dit nader in te vullen.

Naast het NNN kunnen provincies gebieden planologisch beschermen. In de provincie Zuid-Holland betreft dit Belangrijke weidevogelgebieden en de Strategische Reservering Natuur. In sommige provincies zijn deze gebieden vervlochten binnen het kader van het NNN en geldt hiervoor eenzelfde toetsingskader.

EcologieWerkt

Nader Onderzoek Beschermde soorten Wet natuurbescherming Scharloo 19, Brielle

Rapport

Nader Onderzoek Beschermde soorten Wet natuurbescherming

Locatie	:	Scharloo 19, Brielle
Datum	:	26 september 2022
Ecoloog	:	R. Eisenga
Email	:	Ruurd@ecologiewerkt.nl www.ecologiewerkt.nl
Telefoon	:	M 06 418 264 15
Opdrachtgever	:	Spilt B.V. Lange Wateringcade 32b 2295 RN Kwintsheul Dhr. P. 's Gravemade
Telefoon	:	M 06 224 895 42

© EcologieWerkt: Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van dhr. P. 's Gravemade van Spilt B.V. is in voorjaar, zomer en najaar van 2022 nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan het plangebied op het Scharloo 19 te Brielle. De voorgenomen plannen voorzien in het renoveren van het gebouw waarbij onder de boeidelen worden vervangen. Het nader onderzoek spitst zich toe op gebouwbewonende soorten vleermuizen.

Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Conclusie en aanbevelingen.

Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar/zomer zijn twee verschillende soorten vleermuizen waargenomen: de Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis. Het betrof steeds langs vliegende exemplaren of individuen die voor kortere of langere tijd foeragerend aanwezig boven de gracht of bij de bomen aan de achterzijde van het pand. Er is worden geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Het pand heeft geen functie als zomer- en/of kraamverblijf.

In het najaar werden minder exemplaren waargenomen van de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis. Alleen bij het eerste najaarsbezoek was er zeer sporadisch sprake van een sociaal geluid wat kan duiden op een paarverblijf. Het sociale geluid was echter steeds in de vlucht en de aanwezigheid van vleermuizen steeds maar kort. Er werd niet herhaaldelijk geroepen, ook niet vanuit een vast paarverblijf. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het plangebied een functie heeft als paarverblijf. Zwermende dieren zijn ook niet waargenomen waardoor ook kan worden uitgesloten dat het plangebied een functie heeft als (massa)winterverblijf.

Een foerageergebied van vleermuizen bevindt zich boven de gracht en rondom de bomenrij aan de achterzijde van het plangebied. Deze functie wordt door de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast. Doordat vleermuizen steeds maar kort aanwezig zijn en er voldoende foerageergebied in de omgeving is te vinden, is het bovendien geen essentieel foerageergebied.

Het plangebied heeft geen functie voor vleermuizen er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming noodzakelijk om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Onderzoeksgebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek Vleermuizen	6
4.	Resultaten	9
4.1	Resultaten Vleermuis	9
5.	Conclusie	11
5.1	Vleermuizen	11
6.	Literatuur en bronvermelding	12
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	13

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

De opdrachtgever Spilt B.V. is voornemens het pand aan de Scharloo 19 te Brielle te renoveren naar woningen. Het gebouw heeft aan de dakrand boeidelen die op een aantal plekken wijken waardoor ruimte ontstaat voor vleermuizen om achter het boeideel te verblijven. Op één plek kan via een opening achter de regenpijp ook de ruimte tussen boeideel en muur bereikt worden. Het gebouw kan hierdoor verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten vleermuizen bevatten. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd.

Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling en de conclusie weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Onderzoeksgebied

Het plangebied (figuur 1) bestaat uit een pand van twee verdiepingen met een plat dak (foto voorblad). Het pand heeft op een aantal plekken wijkende boeidelen. Deze plekken kunnen toegang geven tot een verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen.

Figuur 1: In gele kader het onderzochte pand in de omgeving

(foto: Calculator-Aerius)

3.2 Onderzoeksmethodiek Vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van batdetectors type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de QuickScan kon de Laatvlieger niet uitgesloten worden, daarom zijn in het voorjaar (onderzoek naar zomer- en kraamverblijven) drie veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar (onderzoek naar winter- en paarverblijven) zijn twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen en weersomstandigheden

(bron: buienradar.nl)

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	07-06-2022	21:50 tot 00:30	21:58	Droog, 16°, wind 1bft W, bewolkt	2
2	08-06-2022	02:20 tot 05:25	05:25	Droog, 15°, wind 3bft Z, bewolkt	2
3	01-07-2022	22:00 tot 00:36	22:06	Droog 16°, wind 3bft ZW, helder	2
4	26-08-2022	23:00 tot 01:00	20:44	Droog, 20°, wind 1bft NO, helder	1
5	22-09-2022	21:02 tot 23:04	19:40	Droog, 13°, wind 0bft ONO, helder	1

Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen R. Bouwmeester en R. Eisenga.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de door Ecoresult uitgevoerde QuickScan (23 mei 2022) met kenmerk ER20220516v01. Hieruit is gebleken dat er ruimte is achter de boeidelen die geschikt zijn voor gebouwbewonende vleermuizen (figuur 2).

Figuur 2: In geel de zijdes van het pand die potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen bevatten

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn, anders moet een extra waarnemer worden ingezet totdat hier wel aan voldaan is. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties (figuur 3) bepaald om zodoende voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen. Zodat tijdens ieder veldbezoek op alle potentiële verblijfplaatsen zicht was en opnames zijn gemaakt. Alle potentiële verblijfplaatsen zijn voor 100% zichtbaar geweest.

Figuur 3: Paarse ster geeft de positie van de twee waarnemers weer bij onderzoek naar zomer- en kraamverblijven

De looproutes voor het najaarsonderzoek (figuur 4) gaan langs de potentiële verblijfplaatsen, waar steeds gedurende een periode is gepost teneinde mogelijke winter- en paarverblijven vast te kunnen stellen of uit te sluiten.

Figuur 4: Paarse lijn de looproute van de waarnemer naar paar- en winterverblijven

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de veldbezoeken besproken worden. De bijzonderheden van de bezoeken worden besproken om zo een compleet beeld te schetsen van de situatie in het plangebied.

4.1 Resultaten Vleermuis

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 2. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de Ruige Dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Om deze reden hoeft dit niet onderzocht te worden.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (blauw) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis					
Ruige dwergvleermuis					
Laatvlieger					

Bezoek 1 07-06-2022 Avondbezoek zomer- en kraamverblijf

De eerste Gewone dwergvleermuis wordt vliegens waargenomen om 22:10, op hetzelfde tijdstip passeert hoog ook een Rosse vleermuis. Er is redelijk wat activiteit van vleermuizen in de directe omgeving. Geen uitvliegers.

Bezoek 2 08-06-2022 Ochtendbezoek zomer- en kraamverblijf

Opnieuw redelijk wat activiteit in de omgeving. Laatste waarneming Gewone dwergvleermuis om 04:59, laatste Rosse vleermuis passeert even daarvoor om 04:55. Geen invliegende exemplaren.

Bezoek 3 01-07-2022 Avondbezoek zomer- en kraamverblijf

Aan de voorzijde van het pand nauwelijks activiteit deze keer. Aan de achterzijde iets meer. Eerste Gewone dwergvleermuis wordt waargenomen om 22:16, de eerste Rosse vleermuis passeert om 22:29. Er worden geen uitvliegende dieren waargenomen.

Bezoek 4: 26-08-2022 Winter- en paarverblijven

Er worden twee soorten vleermuizen waargenomen: Gewone dwergvleermuis en Ruige Dwergvleermuis. Er wordt op slechts enkele momenten tijdens de vlucht sociale geluiden opgenomen van de Gewone Dwergvleermuis boven de gracht aan de overzijde van de straat. Het sociaal geluid tijdens de vlucht duidt op een baltsvlucht, echter is dit geluid niet geïsoleerd gehoord vanuit een vaste plek. Hierdoor is geen paarverblijf vastgesteld tijdens dit bezoek. Rond middernacht is extra alert gekeken naar eventueel zwermende dieren, wat zou kunnen duiden op de aanwezigheid van een (massa) winterverblijf. Er zijn überhaupt weinig opnames rondom middernacht, van zwermende dieren is geen sprake. Een (massa) winterverblijf bevindt zich niet in het plangebied.

Bezoek 5: 22-09-2022 Winter- en paarverblijven

Opnieuw zijn er opnames van de Gewone Dwergvleermuis en van de Ruige dwergvleermuis, andere soorten ontbreken. Er worden nauwelijks waarnemingen gedaan. Het betreft steeds kort foeragerende dieren boven de gracht, er wordt geen sociaal geluid gemaakt. Hierdoor is uit te sluiten dat er in het plangebied een paarverblijf aanwezig is. Er zijn ook geen indicaties van zwermende dieren, waardoor een (massa) winterverblijf is uit te sluiten.

Essentieel foerageergebied

Door de vijf veldbezoeken is een beeld ontstaan hoe vleermuizen de omgeving van het plangebied gebruiken. De gracht aan de voorzijde en de bomenrij aan de achterzijde worden als foerageergebied gebruikt door enkele exemplaren van de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis. De Rosse vleermuis passeert steeds hoog en vliegt naar een ander foerageergebied buiten de directe omgeving van het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden aan het pand tasten de omgeving waar gevoerageerd wordt niet aan.

5. Conclusie

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per soortgroep getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Vleermuizen

Hieronder wordt per functie die een gebied kan vervullen voor vleermuizen of er een ontheffing noodzakelijk is. Het gaat om de functies; verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar-, of winterverblijven) en essentieel foerageergebied.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Het plangebied is tevens geen essentieel foerageergebied. Voor vleermuizen is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Kraam	Paar	Winter	foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis	Nee		Nee	Nee	Nee
Laatvlieger	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Ook is er geen sprake van essentieel foerageergebied.

Er is geen ontheffing voor vleermuizen nodig om de voorgenomen werkzaamheden uit te kunnen voeren.

6. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.sovon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het inmettelen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetselsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetselstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur is dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig zijn in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl